LAASUUDEE

Yã píngi pãmɛ

1 Laasuude Dauda nɛ́, Yerusalɛmu kína yãn yɛ̀.
2 Ma laasuude ma bè:
Yã pã búgubugu,
yã pã búgubugu,
à píngi pãmɛ.
3 Bɔ́ àren gbɛ̃ntee è e anduna guu
nawɛ̃a kɛ̀ èe kɛɛ a zĩ píngi guua?
4 Kpàɛnɔ è gɛ̃tɛ, wurenɔ è su,
mɔde anduna ègɔ̃ kuu gurɔ píngimɛ.
5 Ɔfãntɛ̃ è bɔ, è gɛ̃,
è wã à ɛara à gá guu kɛ̀ è bɔn.
6 Ĩa è káka sɔɔmɛtɛ kpa,
è liara à su gu'igbãroo kpa,
ègɔ̃ ligaligaa àgɔ̃ gaa àgɔ̃ suu.
7 Swa píngi í ègɔ̃ kaa ísiaa guumɛ,
mɔde ísiaa è paro,
í pìnɔ è ɛara wà su swaa pìnɔ mìamɛ.
8 Pɔ́ píngi è ń kpasa,
kpasa pì yã gɛ̃̀ onala.
Gugwana è mɔ wɛ́ɛaro,
yãmana è swã paro.
9 Yã kɛ̀ kuu yãa bé eé ɛara àgɔ̃ kuu dɔ,
yã kɛ̀ wà kɛ̀ yãan weé ɛara wà kɛ dɔ.
À dufu kee kú anduna guuro.
10 Pɔ́kee kuu kɛ weé be:
Ǹ pɔ́ dufu ke gwaɔ́?
Auo! À gĩakɛ à kuu wa ã zaa zi kɔ̀.

11 Gbɛ̃ káakunɔ yã ègɔ̃ dɔ gbɛ̃ken dɔro.
Baa gbɛ̃ kɛ̀ aɔ̃égɔ̃ kuu ziaanɔ,
aɔ̃ yã é dɔ gbɛ̃ken ziakpɛɛ zĩro.

12 Ma laasuude ma kí blè Isarailinɔa
Yerusalɛmu.
13 Ma mɛ̀ kpà yã kɛ̀ wèe kɛɛ anduna guu píngi
tàasikɛnaa, má gwàgwa ɔ̃ndɔ̃'ɔ̃ndɔ̃ má è Luda zĩ pãsĩ
dà gbɛ̃nteenɔnɛ aɔ̃ kɛ.
14 Ma yã kɛ̀ wèe kɛɛ anduna guu è píngi, à píngi nɛ́
pãmɛ, pɛna gukoriamɛ.
15 Pɔ́ kotina porona vĩro,
wè e wà pɔ́ kɛ̀ kuuroo naroro.

16 Ben má ò ma nɔ̀sɛ guu ma bè: Ǹ gwa! Ma ɔ̃ndɔ̃ɔ
bíta dɛ gbɛ̃ kɛ̀ aɔ̃ kpata blè Yerusalɛmu ma ãanɔla ń
píngi, ma ɔ̃ndɔ̃ kɔ̃n ma dɔ̃nao wɛ́ɛ bɔ̀ maamaa.
17 Ben ma mɛ̀ kpà ɔ̃ndɔ̃ asii dɔ̃naa lɛ mà yɔ̃nkɔkɛ
kɔ̃n mìsaiyão asii dɔ̃, ben má è beee nɛ́ pɛna guko-
riamɛ dɔ.
18 Ɔ̃ndɔ̃ bíta è mɔ́ kɔ̃n nɔ̀sɛyakana bítaomɛ,
wè yã'ɔ̃amma e ń dɔ̃na lɛ́mmɛ.

2

Pɔnnakɛna nɛ́ yã pãamɛ

1 Má ò ma zĩndanɛ: Ǹ fɛɛ ǹ pɔnnakɛna yɔ̃ ǹ gwa ǹ
nnamana dɔ̃, ben má è beee nɛ́ pãamɛ dɔ.
2 Má è kɛ̀ yáadɔna nɛ́ yɔ̃nkɔyãmɛ. Pɔnnakɛna sɔ̃,
bɔ́n wè ea?
3 Ma pɔnnaa wɛ̀tɛ wɛ̃mina guu ma ɔ lìga
mìsaiyãzi, mɔde ma swɛ̃̀ e dɔɔmɛ aɛ ɔ̃ndɔ̃ɔ guu lɛ
mà dɔ̃ yã kɛ̀ maa gbɛ̃nteenɛ à kɛ anduna guu a
wɛ̃̀ndi zaka lɛ́n.

4 Ma zĩ bítanɔ ɔɔ kpà, ma kpɛ́nɔ bò ma zĩndanɛ ma
geepi línɔ pɛ̀pɛ kpɛ́tɛkpɛtɛ.
5 Ma karanɔ kpàkpa ma swa dàkonɔ kɛ̀kɛ ma lí kɛ̀
wè à nɛ́ ble bori sãnda píngi bàban.
6 Ma íkakiinɔ kɛ̀kɛ aɔ̃gɔ̃ mɔdɔ pisi líkpɛ pìnɔa.
7 Ma zɔ̀nɔ lùlu gɔ̃gbɛ̃nɔ kɔ̃n nɔgbɛ̃nɔ, wà ń kenɔ ì
ma bɛ. Má zùnɔ kɔ̃n pɔ́kãde ketenɔ vĩ paripari dɛ
gbɛ̃ kɛ̀ aɔ̃ɔ kú Yerusalɛmu ma ãanɔla ń píngi.
8 Ma kondogi kɔ̃n vurao kàkɔ̃amazi kɔ̃n kínanɔ
auzikinɔ kɔ̃n ń bùsu pɔ́nɔ. Ma lɛ̀sirinɔ sɛ̀ gɔ̃gbɛ̃ kɔ̃n
nɔgbɛ̃nɔ, ma nɔgbɛ̃ kɛ̀ gɔ̃gbɛ̃ è lugańzinɔ sɛ̀ pari.
9 Ma tɔ́ bɔ̀, má bíta dɛ gbɛ̃ kɛ̀ aɔ̃ɔ kú Yerusalɛmu
ma ãanɔla ń píngi, ben má kpɛ́ ɔ̃ndɔ̃ɔ vĩ à píngi guu.
10 Mɛ́ɛ gí ma zĩndanɛ
kɔ̃n pɔ́ kɛ̀ ma wɛ́ɛ blèoro.
Mɛ́ɛ pɔ́ kɛ̀ ma pɔɔ gbà ke tóro.
Ma pɔɔ kɛ̀ nna ma zĩkɛna píngia,
àmbe ma ísimmagaakpana píngi láada ũ.
11 Kɛ̀ ma wɛ́ɛ tɛ̀ yã kɛ̀ má kɛ̀nɔzi píngi
kɔ̃n ísimma kɛ̀ má gà má kpào à musu,
má è à píngi nɛ́ pãmɛ, pɛna gukoriamɛ,
à àre vĩ anduna guuro.
12 Ben ma laasuu tà ɔ̃ndɔ̃ɔ
kɔ̃n yɔ̃nkɔkɛɛo kɔ̃n mìsaikɛɛo kpa.
Yã kɛ̀ wà kɛ̀ zaa zii baasiro,
à kpareen kína gɛ̃ɛbleri é kɛ dɔɔ?
13 Má è ɔ̃ndɔ̃ɔ àre vĩ dɛ mìsaikɛɛla
lán gupuraa ègɔ̃ àre vĩ dɛ gusiaala nà.
14 Ɔndɔ̃dee wɛ́ɛ ègɔ̃ kú a aɛ,
yɔ̃nkɔɔ ègɔ̃ lili oo gusiaan.
Ben má è góro dɔ̃nkɔ̃ bé eé ń bikũ ń píngi.
15 Ben ma laasuu lɛ̀ ma swɛ̃n ma bè,
zaakɛ góro dɔ̃nkɔ̃ bé eé wa bikũ kɔ̃n yɔ̃nkɔɔnɔ,

bɔ́ àren mɛ́ e ma ɔ̃ndɔ̃ɔa?
Ben ma bè, beee nɛ́ yã pãamɛ dɔ.
16 Ɔndɔ̃dee yã é dɔ gbɛ̃ken dɛ yɔ̃nkɔɔlaro,
aɔ̃ píngi yã é sã gbɛ̃nɔn zia.
Ɔndɔ̃dee è ga lán yɔ̃nkɔɔ bàmɛ.

Ísimmagaakpana nɛ́ yã pãamɛ

17 Ben ma kya kà ma kuunan, zaakɛ yã kɛ̀ wèe kɛɛ
anduna guu píngi è kɛmɛ nɔ̀sɛyakayã ũmɛ. À píngi
nɛ́ pãmɛ, pɛna gukoriamɛ.
18 Ben ma kya kà zĩi kɛ̀ má kɛ̀ anduna guunɔn
píngi kɛ̀ mɛ́ tó ma gɛ̃ɛblerinɛ yãnzi.
19 Dé bé à dɔ̃ tó ɔ̃ndɔ̃dee ke yɔ̃nkɔɔn à ũu? Baa
kɔ̃n beeeo zĩi kɛ̀ má kɛ̀ anduna guu kɔ̃n ɔ̃ndɔ̃ɔo é
gɔ̃nɛmɛ. Beee nɛ́ yã pãamɛ dɔ.
20 Ben ma pɔɔ yàka ísimma kɛ̀ má gà má kpà
anduna guu píngi yã musu.
21 Zaakɛ gbɛ̃ è zĩi kɛ kɔ̃n ɔ̃ndɔ̃ɔo kɔ̃n dɔ̃nao kɔ̃n
gonio, ben è tó gbɛ̃ kɛ̀ èe à ke kɛroonɛ à gɔ̃ à pɔ́ ũ.
Beee nɛ́ yã pãamɛ dɔ, nɔ̀sɛyakayãmɛ maamaa.
22 Bɔ́n gbɛ̃ è e ísimma kɛ̀ à gà à kpà anduna guu
kɔ̃n ɔsii kɛ̀ à kào píngi yã musuu?
23 À kuuna anduna guu gurɔ píngi à zĩi ègɔ̃ mɔɔnɛ
kɔ̃n yã'ɔ̃ammao kɔ̃n pɔyakanaomɛ. Baa gwãavĩ à
làakari ègɔ̃ kpaɛnaro. Beee nɛ́ yã pãamɛ dɔ.
24 Yã kɛ̀ maa kɔ̃n gbɛ̃nteeo bé à dɛ à pɔ́ ble à í mi
à a zĩ sáabu kpá. Má è beee bɔ̀ Luda ɔzĩmɛ dɔ.
25 Luda dɔnlɛ sai dé bé eé fɔ̃ à pɔ́ ble à pɔnnaa kɛɛ?
26 Luda è ɔ̃ndɔ̃ kɔ̃n dɔ̃nao kɔ̃n pɔnnaao kpá gbɛ̃ kɛ̀
à kɛ̀nɛa, mɔde è auziki kakɔ̃ana zĩi da durunkɛrinɛ
lɛ à sí à kpá gbɛ̃ kɛ̀ à kɛ̀nɛa. Beee nɛ́ yã pãamɛ dɔ,
pɛna gukoriamɛ.

3

Yã píngi kɔ̃n a gurɔɔomɛ

1 Yã píngi kɔ̃n a gurɔɔomɛ,
bɔkɔ̃tɛ píngi kɔ̃n a kɛgurɔɔo.
2 Nɛ́'igurɔɔ kuu, gagurɔɔ kuu,
pɔ́tɔ̃gurɔɔ kuu, à wurɛgurɔɔ kuu.
3 Dɛgurɔɔ kuu, gbana aafia gurɔɔ kuu,
gborogurɔɔ kuu, à dɔgurɔɔ kuu.
4 Ɔ̃ɔdɔgurɔɔ kuu, yáadɔgurɔɔ kuu,
sósobikɛgurɔɔ kuu, kɔ̃kɔ̃'ogurɔɔ kuu.
5 Gbɛ̀fãakɔ̃ana gurɔɔ kuu, gbɛ̀kakɔ̃ana gurɔɔ kuu,
bɔ̃̀ndagagurɔɔ kuu, à kɛ̃na gurɔɔ kuu.
6 Pɔ́wɛtɛgurɔɔ kuu, à ɔkpazina gurɔɔ kuu,
pɔ́kũna gurɔɔ kuu, à gbarɛna gurɔɔ kuu.
7 Pɔ́gaakɛ̃gurɔɔ kuu, à nabigurɔɔ kuu,
lɛ́kũna gurɔɔ kuu, yã'ona gurɔɔ kuu.
8 Yenzi gurɔɔ kuu, zangu gurɔɔ kuu,
zĩ̀kagurɔɔ kuu, kaɛna aafia gurɔɔ kuu.

9 Bɔ́ àren zĩkɛri è e nawɛ̃a kɛ̀ à kɛ̀a?
10 Ma zĩi kɛ̀ Ludaa dà gbɛ̃nteenɔnɛ aɔ̃ kɛɛ è.
11 Ludaa tò pɔ́ píngi maa a gurɔɔa. À kuuna gurɔ
píngi laasuu dà gbɛ̃ntee swɛ̃̀n dɔ, baa kɔ̃n beeeo eé
fɔ̃ à yã kɛ̀ Luda e kɛɛ zaa anduna daɛna ai à mìdɛnaa
gbá dɔ̃ro.
12 Má dɔ̃ kɛ̀ pɔ́kee maa kɔ̃n gbɛ̃nteeo dɛ kuuna
pɔnnaa guu kɔ̃n maakɛnao à wɛ̃̀ndi lɛ́nlaro.
13 Tó gbɛ̃ e pɔ́ blee èe í mii èe a zĩ píngi sáabu kpaa,
Luda bé à à gbà.
14 Má dɔ̃ kɛ̀ yã kɛ̀ Luda è kɛɛ égɔ̃ kuu gurɔ píngimɛ.
Weé fɔ̃ wà pɔ́ke kaaranlo, weé fɔ̃ wà pɔ́ke lagonlo.
Ludaa kɛ̀ lɛ, lɛ wàgɔ̃ a vĩa vĩ yãnzimɛ.

15 Pɔ́ kɛ̀ kuu tia gĩakɛ à kuu zaa zi kɔ̀. Pɔ́ kɛ̀ eégɔ̃
kuu zia kuu yã̀ kɔ̀. Luda è yã kɛ̀ wà kɛ̀ yãanɔ gbɛ̀
sísi.
16 Ma yã è anduna guu dɔ,
guu kɛ̀ dɛ yãzɛdee gɔ̃ kún,
yãzɛsaidee bé à kú gwe,
guu kɛ̀ dɛ yã maaa gɔ̃ kún sɔ̃,
yã zaaa bé à kú gwe.
17 Ma bè ma swɛ̃̀ guu,
Luda é yãkpaɛ kɛ kɔ̃n gbɛ̃ maaanɔ
kɔ̃n gbɛ̃ zaaanɔ ń píngi,
zaakɛ yãkɛna píngi kɔ̃n a gurɔɔmɛ,
bɔkɔ̃tɛ píngi kɔ̃n a kɛgurɔɔo.

18 Ma bè ma swɛ̃̀ guu dɔ, gbɛ̃nteenɔ sɔ̃, Luda è ń yã
wɛ́ɛ wɛ̃ńnɛ lɛ aɔ̃ɔ dɔ̃ ń zĩndaa kɛ̀ wà dɛ lán nɔ̀bɔnɔ
bàmɛ.
19 Baa zaa zi gbɛ̃nteenɔ kɔ̃n nɔ̀bɔnɔ, góro dɔ̃nkɔ̃ bé
èe ń bikũu. Lán nɔ̀bɔ è ga nà lɛn gbɛ̃ntee è ga lɛ se,
aɔ̃ wesabona dɔ̃nkɔ̃mɛ. Gbɛ̃ntee dɛ nɔ̀bɔlaro, zaakɛ
à píngi pãmɛ.
20 Aɔ̃ píngi è gá gu dɔ̃nkɔ̃mmɛ, zaakɛ aɔ̃ píngi bɔ̀
bùsuti guumɛ, aɔ̃ píngi é ɛara à gɔ̃ bùsuti ũmɛ.
21 Tó gbɛ̃ntee ninii è tá musu, nɔ̀bɔ pɔ́ sɔ̃ è tá gĩzĩmɛ,
dé bé à dɔ̃ɔ?
22 À yã bé à tò má è yãkee maa kɔ̃n gbɛ̃nteeo dɛ à a
zĩ sáabu kpálaro, zaakɛ à bakan gwe. Dé bé eé tó à
dɔ̃ yã kɛ̀ eé kɛ à gbɛraa?

4

Kuuna kɔ̃o

1 Ben ma gbãaa kɛ̀ wèe mɔɔ gbɛ̃nɔnɛ anduna guu
yã gwà dɔ píngi. Ma gbɛ̃ kɛ̀ wèe wɛ́ɛ tãam̀manɔ wɛ́ɛ'i

è, aɔ̃ɔ làakarikpaɛri vĩro. Aɔ̃ làakarikpaɛri vĩro, zaakɛ
aɔ̃ wɛ́ɛtãmmari pìnɔ bé wà gbãaa vĩ.
2 Ben ma bè, gbɛ̃ kɛ̀ aɔ̃ gànɔ sáabu vĩ dɛ gbɛ̃ kɛ̀ aɔ̃ɔ
kuunɔla,
3 mɔde gbɛ̃ kɛ̀ wèe i kɔ̀ro bensɔ̃ èe wɛ́ɛ si à zaaa kɛ̀
wè kɛ anduna guulɛroo sɔ̀ɔḿma ń píngi.
4 Má è kɛ̀ pɔ́ kɛ̀ tò gbɛ̃ è zĩi kɛ à mɛ̀ kpáa, lɛ àgɔ̃ dɛ
a gbɛ̃daaala yãnzimɛ. Beee nɛ́ yã pãamɛ dɔ, pɛna
gukoriamɛ.
5 Yɔ̃nkɔɔ è ɔ kpá a kùla ai à yãyã.
6 Kuuna kɔ̃n pɔ́ ɔkũ doo làakario kpaɛna
maa dɛ kuuna kɔ̃n pɔ́ ɔkũ plaaao kɔ̃n
ísimmagaakpanao kɔ̃n pɛna gukoriaola.

7 Ben ma ɛara ma yã pã pãnde è anduna guu dɔ.
8 Gbɛ̃ke bé à kuu à nɛ́ vĩro, à vɩ̃̀i ke dãaro vĩro. À
ísimma è yãaro, baa kɔ̃n beeeo à auziki è mɔ́aro.
Dé yãnzin èe zĩi kɛɛzi? Bɔ́yãnzi à nnamana tɛ̃̀ a
zĩndanɛzi? Beee nɛ́ yã pãamɛ dɔ, yãbɔkɔ̃tɛ pãsĩmɛ.
9 Plaaa dɛ doola,
zaakɛ aɔ̃ zĩkɛna àre égɔ̃ maa.
10 Tó gbɛ̃ mɛ̀n doo lɛ̀ɛ, à gbɛ̃ndoo é à sɛ́.
Wãiyoo gbɛ̃ mɛ̀n do!
Tó à lɛ̀ɛ, eégɔ̃ sɛ̀ri vĩro.
11 Tó gɔ̃ɔn plaaa daɛna gu dɔ̃nkɔ̃n,
aɔ̃é kɔ̃ puusu ma.
Dian gbɛ̃ mɛ̀n doo é kɛ nà à bɔ ĩan?
12 Wè gbãa mɔ́ gbɛ̃ mɛ̀n doonɛ,
gɔ̃ɔn plaaanɔ sɔ̃ aɔ̃è zɛ wà gímɛ.
Bà nɛ́ aagɔ̃ɔ è kɛ̃ kpaaro.

13 Gɔ̃kparɛ ɔ̃ndɔ̃de takaasidee maa dɛ kína zikũna yɔ̃nkɔɔ kɛ̀ è lɛ́damma ma dɔroola,
14 baa tó gɔ̃kparɛ pì bɔ̀ kpɛ́siaa guu, ben à gɔ̃̀ kí ũ, ke tó wà à ì bùsu pìn takaasidee ũ.
15 Má è anduna tɛ̀ kína gɛ̃ɛbleri gɔ̃kparɛ pìzimɛ.
16 Gurɔ beeea à gbɛ̃nɔ pari lɛ́ vĩro, à dɛ ń dɔn'aɛdee ũ. Mɔde gbɛ̃ kɛ̀ aɔ̃ mɔ̀ zãanɔɔ e à sáabu kpáro. Beee nɛ́ yã pãamɛ dɔ, pɛna gukoriamɛ.

5

Lɛ́gbɛ̃na Ludanɛ laasuu sai

1 Tó n gaa Luda ua guu, ǹgɔ̃ kú kɔ̃n làakario. Ǹ sɔ̃zi ǹ à yã maa maa dɛ yɔ̃nkɔɔnɔ sa'ona gweela, zaakɛ aɔ̃ yãdɔ̃nasai bé è tó aɔ̃ yã zaaa kɛ.
2 N lɛ́ tóngɔ̃ wãaro, ǹton wã ǹ yã o Ludanɛro. Lán à kú musu ń kú tɔɔtɛ nà, ǹton yã o pariro.
3 Lán yãbɔkɔ̃tɛ parii è mɔ́ kɔ̃n nana'onao nà, lɛn yã pari bɔɛna è mɔ́ kɔ̃n yɔ̃nkɔyão lɛ.
4 Tó n lù sɛ̀ Ludanɛ, ǹton à papana gurɔ gágaro. Ǹ à papa, zaakɛ yɔ̃nkɔɔnɔ yã è kánɛro.
5 Lùsɛna Ludanɛ sai maa dɛ n lù sɛ̀nɛ papana saila.
6 Ǹton tó n lɛ́ n da yãnlo. Ǹton o sa'orinɛ n bè n sã lùsɛna yãnlo. Ń yezi Luda pɔ fɛ̃nzi n yã pì yãnzi à zĩi kɛ̀ nɛ́ɛ kɛɛ kaatɛn yɔ́?
7 Nana pari ona kɔ̃n yã pari bɔɛnao è mɔ́ kɔ̃n yã pãaomɛ. Beee yãnzi ǹgɔ̃ Luda vĩa vĩ.

Auziki nɛ́ yã pãamɛ

8 Tó ń è wèe gbãa mɔɔ takaasideenɔnɛ gukea, wèe giińnɛ kɔ̃n yãzɛdeeo wèe yã gɔ̃gɔ̃ɔńnɛ a zɛ́aro, ǹton

tó yã pì bɔ n saɛro, zaakɛ bùsu pì gbãadeenɔɔ e wɛ́ɛ
dɔɔkɔ̃nɛ, ben aɔ̃ gbɛ̃nsinɔɔ e wɛ́ɛ dɔɔńnɛ dɔ.
9 Aɔ̃ píngi è bùsu pì baka blemɛ, zaakɛ kína bé à
buraanɔ vĩ.
10 Gbɛ̃ kɛ̀ ye ɔɔzi è kɛ̃sãa,
gbɛ̃ kɛ̀ ye auzikizi àre è mɔ́aro.
Beee nɛ́ yã pãamɛ dɔ.
11 Tó auziki e kaara,
à blèrinɔ ègɔ̃ kaaramɛ.
Bɔ́ àren à vĩ a diinɛ?
À wɛ́ɛ biia baasiro.
12 Zĩgbãakɛri è i nnaa o,
baa tó à pɔ́ blè féte ke bíta.
Auzikidee sɔ̃ pɔ́ parii è tó à ii oro.
13 Ma nɔ̀sɛyakayã pãsĩ è anduna guu,
gbɛ̃ke zɛ́ tàta a ɔɔdaalɛ
à a zĩnda kari kɛ̀,
14 ben à bɔkɔ̃tɛ zaaa kɛ̀o,
à auziki kàatɛ píngi.
Kɛ̀ à nɛ́gɔ̃gbɛ̃ ì, à pɔ́ke vĩ kɛ̀ à tónɛro.
15 Gbɛ̃ntee è bɔ a da gbɛɛɛn bũumɛ.
Lán à mɔ̀ nà lɛn è liara à tá lɛ dɔ,
è a zĩ àre ke e à sɛ́ à na a ɔzĩ à táoro.
16 Yã kɛ̀kii nɛ́ nɔ̀sɛyakayã pãsĩmɛ dɔ.
Lán gbɛ̃ mɔ̀ nà lɛn è liara à tá lɛ dɔ.
À ísimma gà à kpà à pɛ̀ gukoria pã,
bɔ́ bé à gɔ̏nɛ?
17 Beee gbɛra à a gurɔ dɛ̀ gusiaan
kɔ̃n nɔ̀sɛyakana bítao
kɔ̃n gyãao kɔ̃n pɔfɛ̃o.

18 Ben má è à maa kɔ̃n gbɛ̃nteeo à pɔ́ ble à í mi à zĩi
kɛ̀ à kɛ̀ kɔ̃n nawɛ̃ao anduna guu sáabu kpá a wɛ̃̀ndi
zaka kɛ̀ Luda à gbà lɛ́n, zaakɛ à bakan gwe.
19 Beee gbɛra tó Luda gbɛ̃ kà ɔɔdaaa kɔ̃n auzikio,
ben à à gbà zɛ́ à aufãni kɛo, à zɛ kɔ̃n a bakao à a zĩ
sáabu kpá. Luda bé à à gbà.
20 Ègɔ̃ laasuu lɛɛ a wɛ̃̀ndi zakaa pari dɔro, zaakɛ
Luda bé à yã màa kɔ̃n pɔnnaao.

6

1 Ma nɔ̀sɛyakayã è anduna guu dɔ kɛ̀ ɔ tɔ̃̀
gbɛ̃nteenɔa.
2 Luda gbɛ̃ kà ɔɔdaaa à à gbà auziki kɔ̃n bɛ̀ɛo, à
pɔ́ kɛ̀ dɛ àgɔ̃ à nii dɛɛ píngi vĩ, ben Ludaa e à gba zɛ́
à aufãni kɛ̀oro, gbɛ̃ pãnde bé à gɔ̃̀ vĩ. Beee nɛ́ yã
pãamɛ, nɔ̀sɛyakayã pãsĩmɛ dɔ.
3 Tó gbɛ̃ nɛ́ ì mɛ̀n basɔɔro, ben à zi kũ̀ kótokoto,
baa kɔ̃n à gìkɛnao, tó èe pɔnnaa kɛoro, tó à gà, tó à
vĩina kpedanaro, ma bè nɛ́ kɛ̀ wà ì gɛ̀ ũu sɔ̃̀ dɛàla.
4 Zaakɛ nɛ́ pì mɔ̀ pãmɛ, ben à tà gusiaan, à tɔ́ gɔ̃̀
gusiaan.
5 Baa kɛ̀ èe ɔfãntɛ̃ ero bensɔ̃ à yãke dɔ̃ro, à mɛ̀
kpaɛna dɛ auzikidee pìla.
6 À dɛ gbɛ̃ kɛ̀ kuu wɛ̃̀ bɔrɔ plaa pɔnnakɛsaila. Aɔ̃è
gá gu dɔ̃nkɔ̃ ń pínginloo?
7 Gbɛ̃ntee ísimma kɛ̀ à gà èe kpaa,
lɛ à pɔ́ e à da lɛ́n yãnzimɛ,
mɔde à gbɛɛɛ è kãro.
8 Bɔ́n ɔ̃ndɔ̃dee dɛo yɔ̃nkɔɔlaa?
Bɔ́ àren yãkɛna a zɛ́a è i takaasideenɛ?
9 Pɔnnakɛna kɔ̃n pɔ́ kɛ̀ ń vĩio
maa dɛ à pãnde nidɛnala.

Beee nɛ́ yɑ̃ pɑ̃amɛ dɔ, pɛna gukoriamɛ.
10 Pɔ́ kɛ̀ kɛ̀ yɑ̃ tɔ́ vĩ kɔ̀,
pɔ́ kɛ̀ gbɛ̃ntee dɛ à ũ sɔ̃, wà dɔ̃ kɔ̀.
Gbɛ̃ntee é fɔ̃ à lɛokpakɔ̃a kɛ
kɔ̃n gbɛ̃ kɛ̀ à gbɑ̃aa dɛalaaoro.
11 Yɑ̃bɔɛna parii è yɑ̃ yaka.
Bɔ́ àren beee vĩ gbɛ̃nɛ?

12 Dé bé à dɔ̃ pɔ́ kɛ̀ maa kɔ̃n gbɛ̃nteeo à wɛ̃̀ndi kori
zaka kɛ̀ è gɛ̃tɛ lán ɔra bà guuu? Dé bé eé fɔ̃ à yɑ̃ kɛ̀
eé kɛ à kpɛɛ anduna guu onɛ?

7

Ɔndɔ̃dannɛna

1 Tɔ́ nnaa maa dɛ nɔ́si gũ nna bɛ̀ɛdeela,
gagurɔɔ maa dɛ igurɔɔla.
2 Gɛ̃na ua kɛ̀ wèe gɛ̀ ɔ́ɔ dɔɔn maa
dɛ gɛ̃na ua kɛ̀ wèe zĩbaa kɛɛnla,
zaakɛ baade píngi yɑ̃anan gwe,
à maa gbɛ̃ kɛ̀ aɔ̃ɔ kuunɔ yɑ̃ pì da.
3 Sósobikɛna maa dɛ yáadɔnala,
pɔsiakɛna gbɛran nɔ̀sɛ è wee.
4 Ɔndɔ̃dee làakari ègɔ̃ kú ua kɛ̀ wèe ɔ́ɔ dɔɔn-a,
yɔ̃nkɔɔ làakari ègɔ̃ kú ua kɛ̀ wèe pɔnnaa kɛɛn-a.
5 À maa ǹ ɔ̃ndɔ̃dee kpɑ̃kɛ̃nzina da
dɛ ǹ swɑ̃ kpá yɔ̃nkɔɔ gɔ̃ n tɔ́ kpaala,
6 zaakɛ yɔ̃nkɔɔnɔ yáadɔɔ dɛ
lán kyàkpa lí tɛ́pũtɑ̃na kĩi guu bàmɛ.
Beee nɛ́ yɑ̃ pɑ̃amɛ dɔ.
7 Gbɑ̃a mɔna gbɛ̃nɔnɛ è tó ɔ̃ndɔ̃dee yɔ̃nkɔ kũmɛ,
ɔdɔnkpɛɛgbaa è gbɛ̃ yakamɛ.
8 Yɑ̃ mìdɛna maa dɛ à daɛnala,

mɛna maa dɛ ń zĩnda sɛna lezĩla.
9 Ǹton tó ǹ pɔ fɛ̃ kpaaro,
zaakɛ yɔ̃nkɔɔ bé ègɔ̃ pɔfɛ̃ vĩ.
10 Ǹton be bɔ́yãnzin yãgurɔɔ maa dɛ tia pɔ́laro,
zaakɛ yãlana beee taka nɛ́ ɔ̃ndɔ̃yãnlo.
11 Ɔndɔ̃ɔ nɛ́ pɔ́ maamɛ lán túbi bà,
à àre vĩ gbɛ̃ kɛ̀ aɔ̃e ɔfãntɛ̃ eenɔnɛ.
12 Ɔndɔ̃ɔ nɛ́ utɛkiimɛ,
lán ɔɔ dɛ utɛkii ũ nà,
mɔde dɔ̃na àren yɛ̀:
Ɔndɔ̃ɔ è gbɛ̃ kɛ̀ aɔ̃ɔ vĩinɔ wɛ̃ndi dãkpa.
13 Ǹ laasuu lɛ́ Luda yãkɛnanɔa.
Dé bé eé fɔ̃ à pɔ́ kɛ̀ à kɛ̀ kotina dɔdɔɔ?
14 Tó gurɔ nnaa mɔ̀mma, ǹ pɔnnaa kɛo.
Tó gurɔ zaaamɛ sɔ̃, ǹ laasuu lɛ́.
Luda bé à à píngi kɛ̀,
lɛ gbɛ̃ke tóngɔ̃ à ziaa dɔ̃ro yãnzi.
15 Ma wɛ̃ndi kori kɛ̀ guu
ma yã kɛ̀nɔ è píngi.
Ma gbɛ̃ maaa è,
à gà a maakɛna guu,
ma gbɛ̃ zaaa è,
èe gì kɛɛ a yãzaakɛna guu.
16 Ǹton tó n maakɛna ɔ gɛ̃ro,
ǹton tó n ɔ̃ndɔ̃ɔ ɔ gɛ̃ro.
À kɛ̀ dia nɛ́ n zĩnda kaatɛɛ?
17 N zaaa tón ɔ gɛ̃ro,
ǹtongɔ̃ yɔ̃nkɔɔ ũro.
À kɛ̀ dia nɛ́ ga n gurɔɔ ãa?
18 À maa ǹgɔ̃ yã mɛ̀n plaaa pìnɔ kũnamɛ,
ǹton ɔ kpáziro,
zaakɛ gbɛ̃ kɛ̀ Luda vĩa vĩ

è à plaaa pìnɔ zɛ́ e píngimɛ.
19 Ɔ̃ndɔ̃ɔ è tó ɔ̃ndɔ̃dee gbããa gɔ̃ dɛ
wɛ́tɛ gbããde gɔ̃ɔn kurinɔla.
20 Gbɛ̃ maaa kɛ̀ ègɔ̃ yã maaa kɛɛ
kɛ̀ è durun kɛroo kú anduna guuro.
21 Ǹton swã kpá yã kɛ̀ gbɛ̃nɔɔ e oozi píngiro,
lɛ ǹton ma n zĩkɛri e n sɔ̃sɔ̃ɔro.
22 Zaakɛ ń dɔ̃ n zĩndanɛ,
kɛ̀ mpi se n gbɛ̃nɔ sɔ̃̀sɔ̃ pari.
23 Ma yã beeenɔ gwà kɔ̃n ɔ̃ndɔ̃ɔo píngi,
ma zɛo kɛ̀ mà ɔ̃ndɔ̃ kũ,
ben à zã̀ kũ̀mao.
24 Baa tó ɔ̃ndɔ̃ɔ fɔ̃̀ àgɔ̃ dia, à kúkii zã̀,
à asii bíta maamaa,
dé bé eé fɔ̃ à bɔa?
25 Ma ɔ̃ndɔ̃ kɔ̃n yã píngio mì tàasi kɛ̀,
má gwàgwa lɛ mà e mà dɔ̃,
lɛ mà yãzaakɛna dɔ̃ yɔ̃nkɔkɛɛ ũ,
lɛ mà yɔ̃nkɔkɛɛ dɔ̃ mìsaikɛɛ ũ.
26 Nɔgbɛ̃ kɛ̀ dɛ takutɛɛ ũ,
à swɛ̃̀ nɛ́ gbàngidimɛ,
à ɔɔnɔ nɛ́ mɔ̀kyakoomɛ,
à yã è ma pɔɔ yaka dɛ gaala.
Gbɛ̃ kɛ̀ à yã kà Ludanɛ è pitin,
mɔde nɔgbɛ̃ pì è durunkɛri kũmɛ.
27 Ma laasuude ma bè,
ǹ yã kɛ̀ ma bɔa gwa.
Kɛ̀ mɛ́ɛ yã gwaa zɛ́azɛa
lɛ mà e mà à mì dɔ̃,
28 gurɔɔ kɛ̀ mɛ́ɛ wɛtɛɛ esai,
ma gɔ̃gbɛ̃ maaa è mɛ̀n do
gɔ̃ɔn wàa sɔɔroonɔ tɛ́,
mɔde baa nɔgbɛ̃ maa mɛ̀n do

mɛ́ɛ e ń tɛ́ro.
29 Yã kɛ̀ ma bɔan yɛ̀.
Luda gbɛ̃nteenɔ kɛ̀ nɔ̀sɛpuradeenɔ ũmɛ,
ben aɔ̃ gɛ̃̀ mɔnafiki zɛ́n.

8

1 Dé bé à dɛ lán ɔ̃ndɔ̃dee bà?
Dé bé à yãnɔ bɔkɔ̃tɛna dɔ̃ɔ?
Ɔndɔ̃ɔ è gbɛ̃ntee uu werenɛ,
è à wɛ́ɛ pãsĩ liɛ wɛ́ɛ maaa ũ.
2 Ǹ mì siɛ kína yãnɛ,
zaakɛ n lù sɛ̀nɛ kɔ̃n Luda tɔ́omɛ.
3 Ǹton wã ǹ gu à aɛzĩro,
ǹton zɛ yã kɛ̀ è kɛnɛ zaaa kpɛɛro,
zaakɛ yã kɛ̀ kɛ̀nɛ nnaan è kɛ píngi.
4 Zaakɛ kína yã bé à zɛ́ vĩ,
dé bé eé fɔ̃ à benɛ: Bɔ́n nɛ́ɛ kɛɛ gwee?
5 Gbɛ̃ kɛ̀ mì sìɛnɛ é gɛ̃ yãnlo,
gbɛ̃ kɛ̀ ɔ̃ndɔ̃ɔ é à gurɔ kɔ̃n à kɛnao dɔ̃.
6 Yã píngi a gurɔ kɔ̃n a kɛnao vĩmɛ,
baa tó yã'ɔ̃amma e tɔ̃ɔ gbɛ̃a maamaa.
7 Zaakɛ gbɛ̃kee ziaa dɔ̃ro,
dé bé eé fɔ̃ à yã kɛ̀ eé mɔɔ onɛ?
8 Gbɛ̃kee a wɛ̃̀ndi kũna gbãaa vĩro,
lɛmɛ se gbɛ̃ke é fɔ̃ à a gagurɔɔ sɔ̃ aɛro.
Wè e wà bɔ̀ sozan zɩ̃̀ guuro,
lɛmɛ dɔ yã zaaa è a kɛ̀rinɔ gbarɛro.

9 Kɛ̀ ma yã kɛ̀ wèe kɛɛ anduna guu laasuu lɛ̀ píngi,
má è gbɛ̃ntee è gbãaa blɛḿma à ĩa kpáńzi.
10 Ben ma zaakɛri kɛ̀ wèe ń vĩinɔ è. Gbɛ̃nɔ bɔ̀ Luda
ua guu aɔ̃ mɔ̀ ń tɔ́ nnaa sí wɛ́tɛ kɛ̀ aɔ̃ ń yã zaaa kɛ̀n
guu. Beee nɛ́ yã pãamɛ dɔ.

11 Tó wèe ĩa da dàkɛria kpakpaaro, à yã è tó gbɛ̃nɔ
zɛo ń swɛ̃̀n wà à zaaa kɛmɛ se.
12 Baa tó durunkɛri dà kɛ̀ gɛ̃̀n baaagɔ̃, ben à gì
kɛ̀, má dɔ̃ kɛ̀ gbɛ̃ kɛ̀ aɔ̃ɔ Luda vĩa vĩ bensɔ̃ aɔ̃ɔe mì
siɛɛnɛnɔɔ sɔ̃̀ɔ dɛàla.
13 Yã é bɔ zaakɛrinɔo nnaro kɛ̀ aɔ̃ɔ Luda vĩa vĩro
yãnzi, aɔ̃ gurɔɔ é gì kɛro lán ɔra bàmɛ.
14 Yã pã pãndee kuu èe kɛɛ anduna guu. Yã è gbɛ̃
maaa le lándɔ̃ zaakɛrin à ũu bà, yã è zaakɛri le lándɔ̃
gbɛ̃ maaan à ũu bà. Ma bè beee nɛ́ yã pããmɛ dɔ.
15 Mɛɛ̀ pɔnnakɛna sáabu kpá, zaakɛ à maa kɔ̃n
gbɛ̃nteeo anduna guu à pɔ́ ble à í mi à pɔnnaa kɛ,
pɔnnaa pì é dɔnɛ aɛ à zĩkɛna guu lán Luda à gbà à
wɛ̃̀ndi lɛ́n nà anduna guu.
16 Ma mɛ̀ kpà ɔ̃ndɔ̃kũnaa, ben bɔkɔ̃tɛ kɛ̀ wèe kɛɛ
anduna guu kɛ̀ ii è na ń wɛ́ɛnlo fããntɛ̃ kɔ̃n gwããvĩo,
ma à laasuu lɛ̀
17 má è Ludaa tò gbɛ̃ke é fɔ̃ à yã kɛ̀ èe kɛɛ anduna
guu dɔ̃ro. Baa tó gbɛ̃ kpáɛ kɛ̀zi maamaa, eé à mì
dɔ̃ro. Baa tó ɔ̃ndɔ̃dee bè á dɔ̃, eé fɔ̃ à bɔaro.

9

Yã dɔ̃nkɔ̃ bé èe baade píngi dãa

1 Ma beeenɔ laasuu lɛ̀ píngi, ben ma zɛo kɛ̀ gbɛ̃
maaanɔ kɔ̃n ɔ̃ndɔ̃rinɔ kɔ̃n ń yãkɛnanɔɔ kú Luda
ɔzĩmɛ. Gbɛ̃ke ègɔ̃ dɔ̃ tó yenzi ke zangu e a dããro.
2 Yã dɔ̃nkɔ̃ bé èe baade píngi dãa, yãpuradeenɔ
kɔ̃n nɔ̀sɛpãsĩdeenɔ, gbɛ̃ maaanɔ kɔ̃n gbɛ̃ zaaanɔ,
gbãsĩsaideenɔ kɔ̃n gbãsĩdeenɔ, ludagbãgbãrinɔ kɔ̃n
ludagbãgbãrisainɔ. Lán à dɛ kɔ̃n gbɛ̃ maaanɔ nà,
lɛn à dɛ lɛ kɔ̃n durunkɛrinɔ. Lán à dɛ nà kɔ̃n gbɛ̃ kɛ̀
aɔ̃è la daanɔ, lɛn à dɛ lɛ kɔ̃n gbɛ̃ kɛ̀ aɔ̃è la daroonɔ.

3 Yã kɛ̀ è kɛ anduna guu píngi nɔ̀sɛyakayãmɛ, kɛ̀
yã dɔ̃nkɔ̃ bé è gbɛ̃ píngi le. Yã zaaa kɔ̃̀ gbɛ̃nteenɔ
swɛ̃̀n, yɔ̃nkɔyã bé è dɔ́ńnɛ aɛ, à gbɛra aɔ̃è tá gɛ̀wãan.
4 Gurɔɔ kɛ̀ gbɛ̃ kú wɛ̃̀ndio ègɔ̃ tãmaa vĩ. Gbɛ̃ɛ kɛ̀
bɛ̃ɛ see sɔ̃̀ dɛ músu gɛ̀la.
5 Gbɛ̃ bɛ̃ɛnɔɔ dɔ̃ kɛ̀ aɔ̃é ga, gɛ̀nɔ sɔ̃ɔ pɔ́ke dɔ̃ro. Aɔ̃
láada ke vĩ dɔro, aɔ̃ yã é dɔ gbɛ̃ken dɔro.
6 Aɔ̃ yena gbɛ̃zi kɔ̃n ń zana gbɛ̃n-o kɔ̃n ń
nɔ̀sɛgɔ̃aanɔo gɛ̃̀ zɛ́lan gwe. Aɔ̃ bà égɔ̃ kú kɔ̃n yã kɛ̀
è kɛ anduna guuo ziki dɔro.
7 Ǹ gá ǹ n pɔ́ ble kɔ̃n pɔnnaao, ǹ n geepiwɛ̃ɛ mi
kɔ̃n yáadɔnao, zaakɛ Luda n yãkɛna pìnɔ sáabu kpà
kɔ̀.
8 Ǹgɔ̃ uta puraa dana gurɔ píngi. Ǹtongɔ̃ kuu nɔ́si
dɔkɔna n mìa sairo.
9 Ǹ pɔnnaa kɛ kɔ̃n n naɔ̃ yenzideeo n wɛ̃̀ndi kori
kɛ̀ Ludaa kpàmma anduna guu lɛ́n, zaakɛ n bakan
gwe gurɔɔ kɛ̀ n ísimma gà nɛ́ɛ kpaa anduna guu.
10 Zĩi kɛ̀ n ɔ nà a kɛnaa, ǹ kɛ n gbãa lɛ́n, zaakɛ zĩi ke
yãgɔ̃gɔ̃na ke dɔ̃na ke ɔ̃ndɔ̃ɔ kú gɛ̀wãan kɛ̀ nɛ́ɛ taanlo.
11 Má è anduna guu dɔ kɛ̀
bàkpakɔ̃sɔ̃blena è kɛ bà nna yãnlo,
zĩ̀blena è kɛ gbãa yãnlo,
pɔ́ble'ena è kɛ ɔ̃ndɔ̃ yãnlo,
auziki'ena è kɛ wɛ́ɛzɛ̃ yãnlo,
nna kɔ̃n gbɛ̃nɔ è kɛ kyódɔ̃na yãnlo,
zaakɛ gurɔ zaa kɔ̃n kisiao è ń lé ń píngi,
12 gbɛ̃kee gurɔɔ kɛ̀ yã zaaa é a lee dɔ̃ro.
Lán kpɔ̀ kɛ̀ sì táaru guu bà,
lán bãa kɛ̀ bà kũ̀ bà,
lɛn guu è dɔ gbɛ̃nɛ zaazaa à à kũ kùsu lɛ.

Ɔndɔ̃ɔ dɛ gbãaala

13 Ma ɔ̃ndɔ̃ ke taka è anduna guu, à yã ma kũ
gbãa.
14 Lakutu kee kuu yã, à gbɛ̃nɔɔ pariro, ben kína
gbãadee mɔ̀ à lɛ̀ɛa à lìga à bĩizi.
15 Gɔ̃gbɛ̃ takaaside ɔ̃ndɔ̃de kee kú lakutu pì guu,
à lakutu mì sì kɔ̃n a ɔ̃ndɔ̃ɔo, ben takaasidee pì yã e
dɔ gbɛ̃kenlo.
16 Ben ma bè ɔ̃ndɔ̃ɔ dɛ gbãaala, mɔde wè kya ká
takaaside ɔ̃ndɔ̃ɔn, wè à yã daro.
17 Ɔndɔ̃dee yã yĩiyĩi kɛ̀ wà swã kpàzi
maa dɛ yɔ̃nkɔɔnɔ kí patammanala.
18 Ɔndɔ̃ɔ maa dɛ gɔ̃kɛbɔnɔla,
mɔde durunkɛri mɛ̀n doo è yã maa bíta yakamɛ.

10

Yɔ̃nkɔkɛ kari

1 Lán ifĩ gɛ̀nɔ è tó tuaekɛri nɔ́si gũu zaa kũ nà,
lɛn yɔ̃nkɔkɛ féte è gbɛ̃ kɛ̀ ɔ̃ndɔ̃ɔ vĩ kɔ̃n bɛ̀ɛo tɔ́ yaka
lɛ.
2 Ɔndɔ̃dee laasuu è tá ɔplazi,
yɔ̃nkɔɔ pɔ́ è tá ɔzɛzi.
3 Baa tó yɔ̃nkɔɔ e táa oo zɛ́n,
à ɔ̃ndɔ̃ɔ ègɔ̃ kɛ̃sãnamɛ,
è tó baade píngi a mìsaikɛɛ dɔ̃.
4 Tó gbãadee pɔ fɛ̃̀nzi,
ǹton gu n tílaro.
Kuuna n làakaria è lá ká taari bítala.
5 Ma nɔ̀sɛyakayã ke è anduna guu,
à dɛ gbãade sãsãna yãa ũmɛ.
6 Wè yɔ̃nkɔɔnɔ ká gwena maaan pari,
auzikideenɔ sɔ̃ ègɔ̃ kú gwena kɛ̃sãnan.
7 Ma zɔ̀nɔ è di sɔ̃a,

wɛ̃ɛnɛnɔ sɔ̃ɔ e táa oo kɛ̀sɛ lán zɔ̀nɔ bà.
8 Gbɛ̃ kɛ̀ èe wɛ̀ɛ yɔ̃ɔ é zu à guu,
gbɛ̃ kɛ̀ èe bĩi gboroo, mlɛ̃̀ é à só.
9 Gbɛ̃ kɛ̀ èe gbɛ̀ wii, gbɛ̀ é à kɛ̃nna,
gbɛ̃ kɛ̀ èe yàka paraa, yàka é à kari kɛ.
10 Tó kpása lɛ́ nnaro,
ben wèe à lɛ́ kɛkɛro,
sé ǹ gɑ̃̀sɑ̃wa bɔbɔzi kɔ̃n gbɑ̃aao,
mɔde ɔ̃ndɔ̃ɔ è tó wà à zɛ́ emɛ.
11 Tó mlɛ̃̀ bɔn'ɑ̃a kɛ̀ a kɔ̃kɔ̃'orinɛ à à sò,
à àre vĩ à guu dɔro.
12 Ɔ̃ndɔ̃dee lɛ́gbɛ nna,
mɔde yɔ̃nkɔɔ lɛ́ è à kaatɛmɛ.
13 È na yɑ̃'onaa yɔ̃nkɔyɔ̃nkɔ,
è à mì dɛ kɔ̃n mìsaiyɑ̃ zaaao,
14 zaakɛ yɔ̃nkɔɔ è yɑ̃ bɔɛmɛ.
Lán gbɛ̃ke yɑ̃ kɛ̀ eé mɔ́ dɔ̃ro nà,
dé bé eé fɔ̃ à yɑ̃ kɛ̀ eé kɛ à kpɛɛ onɛ?
15 Yɔ̃nkɔɔ zĩi è à kpasamɛ,
ai se è zɛ́ dɔ̃ gana wɛ́tɛ guuro.
16 Wɑ̃iyoo bùsu kɛ̀ à kína dɛ gɔ̃kparɛ ũ,
à ìbanɔ ègɔ̃ pɔ́ gbɛ̃ɛ zaa gudɔnao.
17 Mìnnadeen bùsu kɛ̀ à kína dɛ kínɛ ũ,
à ìbanɔ è pɔ́ ble à gurɔɔa gbɑ̃akaarana yɑ̃nzi,
èe kɛ wɛ̃dɛna yɑ̃nzinlo.
18 Tó gbɛ̃ mɛa vĩ,
à kpɛ́ líkɔ̃kũnɔ ègɔ̃ zunnamɛ,
tó èe gwaa wɛ́ɛo,
à kpɛ́ é í bɔ.
19 Wè pɔ́ble bíta kɛ pɔnnakɛna yɑ̃nzimɛ,
wɛ̃mina è mɔ́ kɔ̃n yáadɔɔo,
mɔde ɔɔ bé è mɔ́ kɔ̃n à píngio.

20 Ǹton kína sɔ̃sɔ̃ro, baa n nɔ̀sɛ guu,
ǹton auzikide káro, baa n kpɛ́ guu,
zaakɛ bãa é yã pì sɛ́ɛ à gá ońnɛmɛ.

11

1 Ǹ gba da pɔ́bleeo gbɛ̃nɔnɛ,
zĩkea nɛ́ e dɔ.
2 Ǹ kpaatɛtɛ gɔ̃ɔn swɛɛplaaanɔnɛ ke sɔraagɔ̃,
zaakɛ ń mɔ́nzi kɛ̀ eé bùsu lee dɔ̃ro.
3 Tó ludambɛ sia kũ̀ kɔ̃n ío,
è ma tɔɔtɛa lou ũmɛ,
tó lí lɛ̀ɛ ɔfãntɛ̃bɔɛ kpa ke ɔfãntɛ̃gɛ̃kpɛn kpa,
guu kɛ̀ à lɛ̀ɛn, gwen ègɔ̃ daɛɛn.
4 Gbɛ̃ kɛ̀ à wɛ́ɛ dɔ ĩazi è pɔ́ tɔ̃ro,
gbɛ̃ kɛ̀ èe ludambɛ siaa gwaa è pɔ́ kɛ̃ro.
5 Lán ń wɛ̃̀ndibɔkii dɔ̃ro nà
ke nɛ́ kasana a da gbɛɛɛn,
nɛ́ fɔ̃ ǹ Luda Pɔ́pingikɛri zĩi dɔ̃ro.
6 Ǹ pɔ́ tɔ̃ kɔngɔ,
ǹton mɛa kɛ uusiɛro,
zaakɛ ń dɔ̃ tó à kparee bé eé aubarika kɛro.
Kɛ̀kiin yoo ke kɛ̀kãan yoo,
ke aɔ̃égɔ̃ maa ń píngin yoo, ń dɔ̃ro.
7 Gupura nna,
wɛ́ɛsina ɔfãntɛ̃lɛ è káńnɛ.
8 Baa tó gbɛ̃ wɛ̃̀ndi gbã̀a fɔ̃ àgɔ̃ dia,
à pɔnnaa kɛn píngi.
Baa kɔ̃n beeeo à laasuu lɛ́ gusia gurɔɔa,
zaakɛ aɔ̃égɔ̃ parimɛ.
Yã kɛ̀ èe mɔɔ píngi pãmɛ.

Lɛ́dana gɔ̃kparɛnɔa

9 Gɔ̃kparɛ, ǹ pɔnnaa kɛ n ɔ̀wazikɛgurɔ,
ǹ tó n pɔɔ kɛ nna n gɔ̃kparɛkɛgurɔɔa.

Ǹ yã kὲ n pɔɔ gbà kɛ
ǹ tɛ́ pɔ́ kὲ kὲnnɛɛzi,
mɔde à píngi guu ǹgɔ̃ dɔ̃
kὲ Luda é yãkpaɛ kɛnyo.
10 Ǹton tó n pɔɔ yakaro,
ǹ n mὲ'ɔ̃ammanɔ gonla,
zaakɛ gɔ̃kparɛkɛ kɔ̃n mìkã siaao è gɛ̃ zɛ́lamɛ.

12

1 Ǹ tó n Kὲri yã gɔ̃ dɔngu n gɔ̃kparɛkɛgurɔ
ai gurɔ zaaa gá ká,
ai wɛ̃̀ kὲ nɛ́ be nɛ́ɛ à nnaa ma dɔrooa.
2 Ǹ tó à yã gɔ̃ dɔngu
ai ɔfãntɛ̃ kɔ̃n gupuraao gɔ̃ lago,
ai mɔvura kɔ̃n sɔsɔnɛnɔ gɔ̃ sia kũ,
ai loumana gbɛra guweresai gɔ̃ gá su.
3 Gurɔ beeea n ɔɔnɔ égɔ̃ lugaluga,
n gbánɔ é koko,
n pɔ́sobɔnɔ é kámma bo kὲ aɔ̃ɔ pari dɔro yãnzi,
n gugwabɔnɔ é guu e ń windo guu dãadãa.
4 N lɛ́ égɔ̃ nakɔ̃ana gãalɛ,
wísilɔgbɛ kĩi é busɛ kũnnɛ.
Bãanɔ wiii é n vu iin,
nɔkparɛnɔ lὲ é kɛnnɛ busɛ.
5 Nɛ́ vĩa kɛ gulezĩnɛ kɔ̃n lili'ona zɛ́ guuo,
n mìkã é pura kũ lán desu vú bà.
Nɛ́ n zĩnda gáɛ lán kwa táa'ona bà,
pɔ́ke é n mὲ fɛɛ dɔro,
zaakɛ gbɛ̃ntee è gá a gákiiamɛ,
ben ɔ́ɔdɔrinɔ ègɔ̃ lili oo gãalɛ.
6 Ǹ tó n Kὲri yã gɔ̃ dɔngu
ai n kondogi bà gɔ̃ gá kɛ̃,

ai n vura taa gɔ̃ gá kpaato kũ,
ai n í loo gɔ̃ gá wíwi,
ai n lɔ̀gɔ googa gɔ̃ gá wí,
7 ai n bùsuti gɔ̃ ɛara à gá gɛ̃ tɔɔtɛn,
guu kɛ̀ à bɔ̀n,
ai n ninii gɔ̃ gá tá
Luda kɛ̀ kpàmmaa kiia.
8 Ma laasuude ma bè:
Yã pã búgubugu,
à píngi pãmɛ.

Yã pì mìdɛna

9 Beee gbɛra lán laasuudee pì ɔ̃ndɔ̃ nà, à dɔ̃na
dàdańnɛ. À laasuu lɛ̀ à kpáɛ kɛ̀ yãzi, ben à yáasinɔ
kɛ̀ pari.
10 À kpáɛ kɛ̀ yã maaazi, ben à yã pìnɔ kɛ̃̀ a zɛ́a,
bensɔ̃ yãpuramɛ.
11 Ɔndɔ̃dee yãnɔɔ dɛ
lán gò kɛ̀ wè pɔ́kãdeenɔ zɔ̃o bàmɛ,
aɔ̃ yã'onanɔɔ dɛ
lán kuusa kɛ̀ wà pà gínginnɔ bà.
Sãdãri mɛ̀n doo bé à yã pìnɔ dà.

12 Ma nɛ́, ǹ làakari kɛ, ǹton yãke kaaranlo. Wè
takadanɔ kɛ̃ paripari, à lɛ́ vĩro. Kyókɛna bíta sɔ̃ è mɛ̀
kpasamɛ.
13 Wà à píngi mà, à mìdɛnan yɛ̀:
Ǹ vĩa kɛ Ludanɛ,
ǹgɔ̃ à yãdiɛnanɔ kũna,
zaakɛ baade píngi yãn gwe.
14 Luda é yãkpaɛ kɛ wa yã píngi musu,
kɔ̃n yã kɛ̀ utɛnao píngi,
baa à maaa ke à zaaa.

Luda yã̂ takada kɔ̃n Bokobaru yão
The New Testament and portions of the Old Testament in the Bokobaru language of Nigeria

copyright © 2005 SIM International

Language: Bokobaru

Translation by: SIM

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (http:// creativecommons.org/ licenses/ by-nc-nd/ 3.0/) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-09-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

c31548a1-5316-53c2-be42-674e0e4c5ae5